

Звіт про діяльність за 2009 рік

2009 року Міжнародний центр перспективних досліджень розпочав новий етап свого розвитку. Завершивши 2008 року місію – впровадження концепції та процедур публічної політики в Україні, команда МЦПД постала перед важливим запитанням: що є найважливішим для розвитку країни? Наша відповідь – подальша демократизація та структурні реформи України. Оновлена місія Центру полягає в інтелектуальній підтримці цих процесів. Найважливіший інструмент нашої місії – продумана та обґрунтована європеїзація, яка наблизить Україну до європейських і міжнародних стандартів і таким чином поліпшить рівень життя населення та правила гри врядування.

Для МЦПД нова місія це передусім нові виклики, нова команда, ідеї та завдання. Упродовж року Центр запровадив низку стратегічно важливих для країни ініціатив. МЦПД посилив свій експертний, комунікаційний та інституційний складники. Нові й оновлені продукти МЦПД пропонують суспільству та політикам відповіді на запити: як мінімізувати наслідки кризи, на які проблеми український уряд і парламент мають реагувати передусім, як працювати з ключовими міжнародними гравцями, яка політична ситуація буде в Україні після президентської виборчої кампанії.

Ключові сфери аналізу для здійснення місії

Наглядова Рада затвердила місію Центру, відповідно до якої визначено головні пріоритети на найближчі роки і розпочато роботу в шести ключових напрямках.

Програма	Головна мета програми
Демократизація та належне врядування	Підтримка демократизації та запровадження належного врядування в країні
Соціальна економіка	Гармонізація економічного зростання та соціального розвитку для досягнення сталої європейської якості життя населення України
Енергетика	Реформування енергетичного сектору та зміцнення енергетичної безпеки країни/регіону
Угода про асоціацію між Україною та ЄС	Допомога уряду у провадженні переговорів з ЄС та в імплементації угоди
Зовнішня політика	Формування зовнішньополітичних стратегій для ключових партнерів
Зовнішня допомога	Поліпшення ефективності зовнішньої допомоги

Ми переконані, що виконання головної мети кожної з програм зміцнюватиме засади для демократизації та структурних реформ у країні. У цих сферах ми даємо суспільству відповіді на важливі запитання: Як подолати корупцію? Як домогтися "належного врядування" від влади? Як залучити суспільство до формування, контролю та здійснення правосуддя? Як поліпшити якість життя? Хто житиме в Україні через 20 років? Як Україні зміцнити відносини з ЄС, Росією та США? Як зробити зовнішню допомогу ефективною? Як реформувати енергетичний сектор України? Як здійснити перехід на ринкові ціни за енергоносіями? Чи допоможе Угода про асоціацію з ЄС європеїзувати Україну?

Програма "Демократизація та належне врядування"

Висновки попередніх досліджень МЦПД засвідчили, що якість послуг, які влада надає населенню, незадовільна і не відповідає європейським стандартам. У рамках програми Центр розширює географію вивчення якості міських послуг. Після оцінювання якості послуг у Києві впродовж двох останніх років Центр з'ясував ситуацію в Одеській і Миколаївській областях. Мета проекту, розпочатого разом з Норвезьким інститутом міських і регіональних досліджень (NIBR), — здійснення серії практичних досліджень щодо різних аспектів публічних послуг, які надає державний сектор в українських містах. Для українських аналітиків уже проведено навчальні семінари в Одесі та Миколаєві.

МЦПД став координатором та учасником незалежної міжнародної експертної комісії, яка розробляє Програму реформ для нового президента (робоча назва — "План на 300 днів"). Співголови комісії — старший дослідник Інституту Петерсена з міжнародної економіки Андерс Аслунд і президент Центру економічного розвитку Олександр Пасхавер. Програма буде представлена у лютому 2010 року.

Упродовж останніх років МЦПД наполягає на потребі формування ефективної системи координації міграційної політики, зокрема створення спеціалізованого органу — міграційної служби. Наприкінці червня Постановою Кабінету Міністрів створено Державну міграційну службу України, проте для її ефективного функціонування потрібно багато інституційних і

законодавчих змін¹. Здійснюваний разом з польським Інститутом публічних справ проект "Удосконалення координації міграційної політики України. Досвід Польщі" пропонує рекомендації щодо цих змін.

Програма "Соціальна економіка"

Україна виявилася неспроможною досягти ані сталого економічного зростання, ані збалансованого соціального розвитку. У результаті якість життя населення залишається низькою. Спираючись на загальноприйняті в країнах ЄС концепції сталого розвитку (sustainable development) та держави загального добробуту (welfare state), програма "Соціальна економіка" пропонуватиме нові підходи та ефективні рішення для соціально-економічної політики, спрямованої на поліпшення якості життя населення. Пріоритетними напрямками роботи програми на 2010 рік визначено: впровадження концепції якості життя до публічних дебатів, оптимізація соціально-демографічної політики та аналіз економічної поведінки населення України.

У межах програми щомісячно публікується аналітичний звіт "Споживчі настрої" на основі результатів соціологічного опитування GfK Ukraine. Недавно було підготовлено аналітичну записку "Соціальна вартість глобальної кризи" для 3-го Київського безпекового форуму, а також кварталне політичне дослідження щодо стимулювання народжуваності в Україні. Тривають переговори з приводу початку реалізації великої ініціативи, спрямованої на продовження діяльності МЦПД щодо оцінки якості життя та реформи демографічної політики в Україні.

МЦПД розпочав співпрацю з Організацією економічної співпраці та розвитку (ОЕСР). МЦПД надаватиме ОЕСР аналітичну підтримку в рамках підготовки Звіту щодо конкурентоспроможності в Євразії та Огляду інвестиційної політики України.

Програма "Енергетика"

Енергетична безпека України підірвана. Сектор потребує і внутрішніх реформ, і перспектив стратегії подальшого розвитку. Тому пріоритетними напрямками програми є визначення стратегічних пріоритетів України у сфері енергетичної безпеки, участь в енергетичних диверсифікаційних проектах та енергетична кооперація з країнами ЄС і Росією.

МЦПД уже розпочав роботу в цьому напрямі. Перше важливе питання, яке ми підняли, — що означає для України членство в Енергетичному співтоваристві. Восьмого жовтня завершилися переговори щодо членства країни. Очікується, що в грудні країни — учасниці Співтовариства підтримають Київ. Під час міжнародної конференції, яку організували МЦПД, Фонд Конрада Аденауера в Україні за підтримки Секретаріату Енергетичного співтовариства обговорено наслідки членства для ринків електроенергетики, нафти та газу. Для представників ЗМІ Центр надав можливість отримати ексклюзивну інформацію з цього питання під час нової ініціативи МЦПД — першого Сніданку зі ЗМІ. Про перспективи членства України в Енергетичному співтоваристві йдеться і в статті оглядача "Інвестгазети" Дарії Рябової в другому випуску "Європейських акцентів".

Програма "Угода про асоціацію між Україною та ЄС"

Майбутня Угода про асоціацію між Україною та ЄС, інші інтеграційні плани висунуть нові завдання та вимоги до України. Відбуватиметься масштабна адаптація національного законодавства до законодавства ЄС більш як у 20 сферах, а також розбудова інституцій. У рам-

¹ Під час підготовки цього звіту Президент України своїм указом зупинив дію певних положень постанови Кабінету Міністрів.

ках програми МЦПД допомагає уряду формувати якісно нові підходи до стратегічного планування у сфері євроінтеграції, горизонтальної координації та створення нової парадигми координації зовнішньої системи і залучення допомоги.

У січні 2009 року МЦПД почав здійснювати проект "Підготовка уряду України до імплементації Угоди про асоціацію: аналітична та методологічна підтримка" за підтримки Шведської агенції з міжнародного розвитку (SIDA). Проект триватиме 18 місяців і складатиметься з трьох компонентів: методологічної підтримки діяльності Координаційного бюро з питань європейської та євроатлантичної інтеграції; аналітичної підтримки переговорів України щодо ЗВТ; аналізу інституційної готовності України до виконання Угоди про асоціацію.

Про те, що Угода про асоціацію означатиме для звичайних людей, ми започаткували дискусію в першому випуску публікації "Європейські акценти". Провідна журналістка Альона Гетьманчук долучилася до дискусії і написала цікавий матеріал "Вітринна європеїзація". Під час другого Сніданку зі ЗМІ МЦПД дав змогу журналістам поспілкуватися з членами переговорної групи з української сторони про можливості та перспективи від створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Програма "Зовнішня політика"

Зовнішня політика України переживає нелегкі часи. Дипломатичні зусилля чиновників мають підкріплюватися фаховими дослідженнями аналітиків. МЦПД робить свій внесок у формування зовнішньої політики. На отриманий грант від РАСТ Ukraine/ UNITER (Програма Агенції з міжнародного розвитку) МЦПД планує розробити інноваційні рекомендації до зовнішньополітичного курсу України, а також створити нову щомісячну публікацію "Inside Ukraine", яка міститиме експертний огляд подій у сфері зовнішньої політики та економічних процесів в Україні.

Працює Центр і в напрямі регіональної політики. Одне з найголовніших стратегічних надбань, яке отримав ЄС після розширення 2007 року, — вихід до Чорного моря, а водночас і сусідство з новими державами, потенційні можливості, нові проблеми та виклики, з якими треба працювати. Нині ЄС не має скоординованої політики в цих напрямках і чіткого бачення подальшого розвитку відносин. Саме тому сім європейських аналітичних центрів, з-поміж яких і МЦПД, реалізують проект "Чотири моря". Його мета — проаналізувати вплив політики та стратегій ЄС на субрегіональну співпрацю в чотирьох регіонах: Балтійському, Чорноморському, Каспійському та Середземноморському басейнах. Навесні відбулися дві міжнародні конференції в Римі та Рейк'явіку, де розглядали питання безпеки та забруднення довкілля у цих басейнах.

Програма "Зовнішня допомога"

Зовнішня допомога — важливий інструмент у розвитку країни. Україна не має ефективної координації та застосування зовнішньої допомоги. МЦПД досліджує цю проблему і в рамках проекту "Підготовка уряду України до імплементації Угоди про асоціацію: аналітична та методологічна підтримка" підготовлено публікацію "Європейська інтеграція: новий контекст, нові інституції", яка акцентує увагу на потребі в нових підходах до зовнішньої допомоги та надає рекомендації щодо її впровадження.

Європейський інструмент сусідства та партнерства (ENPI) — новий інституційний і фінансовий інструмент ЄС для України та інших країн регіону. Його запроваджено 2007 року в рамках Європейської політики сусідства. Існує ризик, що кошти Європейської Комісії в рамках цього інструменту не буде використано з максимальною ефективністю. Експерти

МЦПД здійснили оцінку фінансування ENPI в Україні, зокрема процесів планування, отримання, розподілу та поглинання коштів. Дослідження МЦПД — унікальне, оскільки це перший документ, де проаналізовано пріоритети, процедури та обсяги фінансування ENPI для України. Особливу увагу в дослідженні присвячено можливостям залучення неурядових організацій до процесу планування, моніторингу та оцінки цих коштів — і наявних, і потенційних.

Посилення комунікації задля збільшення впливу

Попередню діяльність і нові ініціативи МЦПД високо оцінив Інститут відкритого суспільства (ІВС). Щоб посилити позиції Центру ІВС надав інституційний грант для розробки та втілення в життя нової комунікаційної стратегії, яка має вивести МЦПД на новий рівень взаємодій з ЗМІ та клієнтами Центру. Для ефективної комунікації із зовнішнім світом Центр залучає до своєї адміністративної та експертної команди нових людей. Ідеї МЦПД пропагуватимуть новий сайт та оновлені публікації.

Комунікаційна стратегія

Нині вплив на процес прийняття рішень і формування громадської думки потребує від Центру якісно нових підходів до комунікації. Центр розробив нові інструменти для діалогу із зацікавленими сторонами (уряд, парламент, бізнес, НУО, ЗМІ). Для кожної із них застосовуватимуть унікальні медіа-кампанії та створюватимуть таргетовану аналітику. Для впливу на громадську думку експерти Центру дають коментарі, виносять регулярні ідеї на круглі столи для ЗМІ.

Сайт

Центр запустив новий сайт. Для розробки дизайну та структури комунікаційна команда проаналізувала портали провідних аналітичних центрів, зокрема Інституту Брукінгс (Brookings Institution), Фонду Карнегі за міжнародний мир (Carnegie Endowment for International Peace), Європейського центру дослідження політики (CEPS), FRIDE. МЦПД перейняв кращі технічні, інноваційні та змістові складники цих сайтів і трансформував їх у дизайн, структуру та контент нового сайту Центру. Новий сайт відрізняється від старого зручністю в користуванні, сучасним дизайном, багатовимірною системою пошуку, інтерактивністю зображень. Він акцентує увагу на нових дослідженнях МЦПД, водночас старі дослідження структуровано для легкого знаходження користувачем.

Нові публікації

"Економічний прогноз" — гнучкіша оновлена версія багаторічного продукту "Квартальні передбачення" зараз містить макроекономічний прогноз на три роки, базу статистичних даних та аналіз чинників і ризиків прогнозу.

"Європейські акценти" — щомісячне видання, яке запроваджує дискусію з важливих питань європейської інтеграції України та політики ЄС щодо України.

"Перспективні дослідження" — щоквартальна публікація, у рамках якої будуть досліджені актуальні питання українського, європейського та міжнародного масштабу, що потребують відповіді влади та реакції громадськості.

"Inside Ukraine" — щомісячна англійська публікація інформуватиме про поточні політичні події в Україні та надаватиме поглиблений аналіз головних тенденцій внутрішньої та зовнішньої політики України.

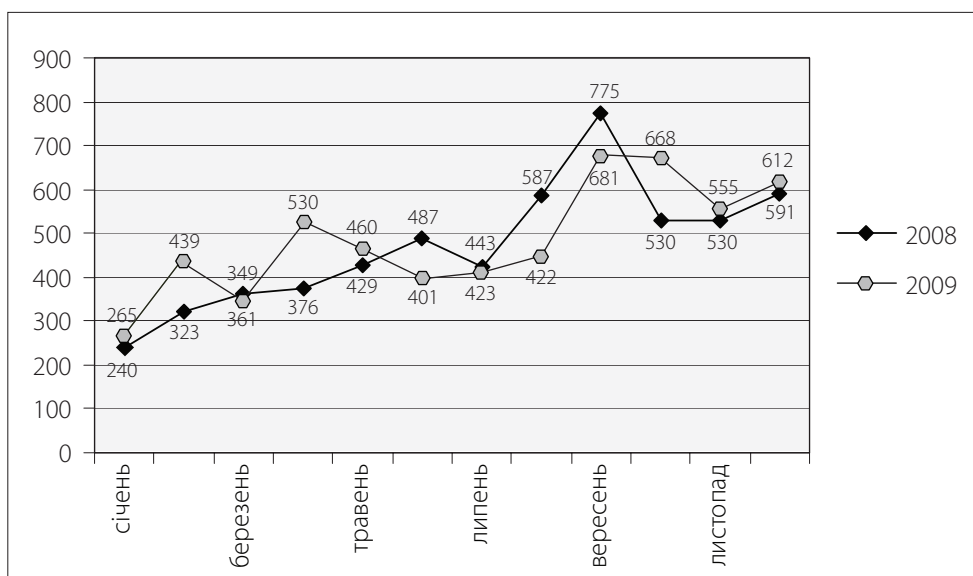
Робота зі ЗМІ

Сніданки зі ЗМІ – нова ініціатива МЦПД, яка створює платформу для ЗМІ та експертів щодо обміну позиціями у сфері європейської інтеграції. Сніданки проводяться з ключових напрямів діяльності МЦПД. Ця ініціатива дає змогу журналістам отримати ексклюзивну інформацію від українських та іноземних експертів про різні аспекти європейської інтеграції України та почати день у гарній і цікавій компанії. Перші теми сніданків – вступ України до Енергетичного співтовариства та створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Центр активізував написання матеріалів для ЗМІ, зокрема коментарів, аналітичних записок. Упродовж року експерти реагували і на внутрішні події всередині країни, і на визначальні тенденції у світі.

2010 року МЦПД планує започаткувати нову регулярну ініціативу – ICPS café, яке стане дискусійним майданчиком з важливих для України питань для експертів, політиків, журналістів.

Традиційно високими залишаються згадування експертів у пресі.

Нові партнери

МЦПД підтримує контакти зі старими партнерами та намагається заручитися підтримкою нових. Завдяки поїздки директора МЦПД Ольги Шумило до США налагоджено співпрацю з провідними аналітичними центрами: Інститутом Брукінгс, Фондом Карнегі за міжнародний мир.

Центр також розвиває розпочату 2007 року Ініціативу з посилення українсько-іспанських відносин через спільні проекти з аналітичними центрами Іспанії – Фондом CIDOB (Барселона) і FRIDE (Мадрид).

МЦПД став партнером Europe's World – успішного журналу, що висвітлює політику європейських країн з 2005 року та має читацьку аудиторію більш як 100 тисяч осіб.

За порадою Наглядової Ради налагоджується співпраця з аналітичними центрами країн-сусідів. Центр планує провести серію заходів з російськими неурядовими та академічними інституціями (МГІМО, Російська академія наук, Центр Карнегі), під час яких обговорюватимуть, як поліпшити українсько-російські стосунки.

Починається співпраця з представниками НУО Білорусі. Основна мета: вплив на демократизацію Білорусі та поліпшення стосунків між Білоруссю та ЄС за посередництва України.

МЦПД надаватиме аналітичну підтримку уряду Молдови щодо виходу з кризи та підготовки до переговорів з ЄС щодо зони вільної торгівлі.

Експертна команда

Центр запрошує до співпраці висококваліфікованих експертів, які мають досвід роботи в органах влади та міжнародних інституціях, вільно володіють кількома іноземними мовами, стажувалися і навчалися в провідних університетах світу — зокрема у Steinbeis University Berlin SHB (Німеччина), Columbia University (США), University College Dublin (Ірландія), Maastricht University (Нідерланди), McGill University (Канада).

МЦПД також запроваджує систему асоційованих експертів, які долучатимуться до проектів Центру. Це дасть змогу посилити аналітичний складник команди та вийти за вузькі рамки третього сектору. Асоційованими експертами вже стали директор Інституту світової політики Альона Гетьманчук, професор Сассекського європейського інституту Алан Мейхью.